

УДК 378.048.2

DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.2.2019.175877>

Палеха Юрій Іванович
кандидат історичних наук,
завідувач кафедри документознавства та
інформаційно-аналітичної діяльності,
професор ПВНЗ «Європейський університет»
Paleha_Yu@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-8060-8590>

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ІНДИКАТОР СТАНУ ЇЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мета роботи . *Визначити сутність інформаційної культури організації, як суб'єкту соціального управління, розкрити причини її дослідження та розглянути різновиди, виділити основні елементи та проаналізувати складники, намітити напрями подальшого дослідження в аспекті формування інформаційного суспільства.*
Методологія дослідження *полягає у застосуванні інформаційного методу та методу сходження від абстрактного до конкретного.*
Наукова новизна роботи *полягає в розширенні уявлень про інформаційну культуру організації як складника її організаційної культури з однієї сторони та інформаційної культури суспільства з іншої. Запропоновано основні складники інформаційної культури організації, до яких відносяться: культура документування інформації та культура її аналітико-синтетичного опрацювання, культура керування рухом документованої інформації, техніко-технологічна та праводілова інформаційна культура, а також культура управління інформаційним забезпеченням діяльності організації.*
Висновки *Інформаційна культура організації – продукт сукупної діяльності й головний об'єкт культурної творчості її персоналу. Інформаційна культура організації подається як науковий інтегральний напрям, що включає комплекс взаємозв'язаних заходів, методів і засобів стосовно командної роботи з інформацією, які в змозі забезпечити завдяки реалізації процесів створення та якісного функціонування сучасних інформаційних систем, впровадження документно-інформаційних технологій, досконалу розбудову діяльності апарату управління організації з метою здійснення нею ефективного менеджменту. Кожен з перелічених складників інформаційної культури організації є невіддільним від інших, актуальним і потребує окремого розгляду та докладного роз'яснення.*

Ключові слова *інформація, культура, суб'єкт управління, організація, продукт спільної діяльності, інформаційна система, інформаційні технології.*

Палеха Юрій Іванович
кандидат исторических наук,
заведующий кафедры документоведения и
информационно-аналитической деятельности,
профессор ЧВУЗ «Европейский университет»

ИНФОРМАЦИОННАЯ КУЛЬТУРА ОРГАНИЗАЦИИ КАК ИНДИКАТОР СОСТОЯНИЯ ЕЕ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

Цель работы . *Определить сущность информационной культуры организации, как субъекта социального управления, раскрыть причины ее исследования и рассмотреть разновидности, выделить основные элементы и проанализировать составляющие, наметить направления дальнейшего исследования в аспекте формирования информационного общества.* **Методология исследования**

состоит в применении информационного метода и метода схождения от абстрактного к конкретному. **Научная новизна** состоит в расширении представления об информационной культуре организации как составляющей ее организационной культуры с одной стороны и информационной культуры общества с другой. Предложено основные составляющие информационной культуры организации, к которым относятся: культура документирования информации, культура ее аналитико-синтетической переработки, культура управления передвижением документированной информации, технико-технологическая и правовая культура, а также культура управления информационным обеспечением деятельности организации. **Выводы** Информационная культура организации – продукт совместной деятельности и основной объект культурной творчества ее персонала. Информационная культура организации представлена как новое интегральное направление, которое, благодаря комплексу взаимосвязанных приемов, методов и способов касающихся осуществления командной работы с информацией, реализации проектов создания и качественной поддержки современных информационных систем, внедрения новейших документно-информационных технологий, может обеспечить качественную работу аппарата управления организации с целью построения эффективного менеджмента. Каждая из вышеперечисленных составляющих информационной культуры организации неотделима от других, актуальна и требует тщательного анализа и детального рассмотрения,

Ключевые слова информация, культура, субъект управления, организация, продукт совместной деятельности, информационная система, информационные технологии.

Palekha Yuriy
Ph.D. in Historical Sciences,
Head of the Department of Documentation
and Information-Analytical Activities,
Professor of European University

THE INFORMATION CULTURE OF ORGANIZATION AS AN INDICATION OF THE STATE OF ITS INFORMATIONAL SUPPORT

The purpose of the article is to define the meaning of informational culture of the organization (subject of social management), to reveal the causes of its development, to explore the varieties, to highlight the elements and to analyze the components, to outline the directions of further research in the aspect of the information society creation. **Methodology:** systematic method, method of moving from the abstract to concrete. **The scientific novelty** of the work is in the expansion of understanding of the information culture of the organization as a subject of social management and as a component of its organizational culture on the one hand and the information culture of society on the other. The main components of the information culture of the organization are proposed, which include: the culture of documenting information and the culture of its analytical synthetic processing, the culture of managing of documented information processing, technological culture and the legal information culture. **Conclusions.** The information culture of the organization is presented as a scientific integral direction, which includes a set of related measures, methods and tools for teamwork with information that can be ensured through the implementation of the processes of creation and quality functioning of modern information systems, the introduction of document and information technologies, the perfect development of activities of organizational administrative apparatus in order to implement its effective management. Each of the listed components of the information culture of the organization is inseparable from others, relevant and requires separate consideration and detailed explanation.

Key words: information, culture, subject of management, organization, a product of the joint activity, information system, information technologies.

Актуальність теми дослідження. XXI ст. вирізується невпинним упровадженням засобів і методів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), що бурхливо розвиваються, в усі сфери соціального управління. Зазначене вимагає розбудови відповідної інформаційної культури організацій, як суб'єктів соціального управління, та їх місця в інформаційній та загальній культурі людства, що сьогодні є злосудним і набуває особливого значення.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день очевидним фактом є те, що за умов глобальної інформатизації найважливішим фактором суспільного розвитку і засобом підвищення результативності всіх галузей життєдіяльності людей є сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спрямовані на створення, збереження і забезпечення оптимальних способів подання інформації. Проте проблеми інформаційної культури організації, як суб'єкту соціального управління, на сьогодні ще недостатньо однозначно і повно вивчені, а отже, потребують комплексного, інтегрованого наукового осмислення.

Нині існують всі підстави говорити про формування інформаційної культури суб'єкту управління (організації, підприємства чи установи), як складника його організаційної культури в аспекті формування загальної культури людства. Нею виступає інформаційний продукт спільної життєдіяльності людей, система способів їх колективного існування, діяльності та взаємодії, який спрямований на досягнення спільних в інформаційному середовищі цілей, завдяки знанню законів його функціонування, умінь орієнтуватися в інформаційних потоках, системах та технологіях, що реалізуються у формі досягнення встановлених суб'єктом управління цілей.

Аналіз досліджень і публікацій. Поняття «інформаційна культура» сьогодні стає все більш звичним та розповсюдженим. Інформаційна культура, будучи феноменом сучасності, входить до предметного поля вивчення таких наукових дисциплін як філософія, культурологія, соціологія, психологія, педагогіка та соціальна комунікація, кожна з яких розкриває свій аспект культури.

Першими, хто апелював до питань інформаційної культури були розробники кон-

цепцій інформаційного суспільства, які розглядали її як необхідний механізм формування інформаційної цивілізації [1-3]. Спочатку дослідження мали методологічний та загальнофілософський характер. З розвитком інформатики з'являються дослідження, в яких інформаційна культура розглядається безпосередньо як сукупність знань та вмінь роботи з інформацією за допомогою обчислювальної техніки [4].

У наукових роботах соціологічного характеру аналізуються питання інформаційної культури як соціокультурного феномену інформаційної цивілізації, а також вивчаються особливості інформаційної культури різних груп і віртуальних спільнот.

У межах інформаційного підходу до інформації як наукової і філософської категорії дослідники особливу увагу приділяють концепту «соціальна інформація», яка надалі стає основою для розробки поняття «інформаційна культура». З'являється також ряд робіт, присвячених побудові єдиної багаторівневої типології інформаційної культури; започатковується спроба типологічного її аналізу.

Цілий ряд педагогічних і психологічних досліджень приділяється опрацюванню питань формування інформаційної культури особистості, наприклад, школяра, студента, вчителя чи педагога [5]. Проблема формування інформаційної культури фахівців, професіоналів своєї справи, визначення її змісту та складових широко розбирається у працях як закордонних так і вітчизняних учених [6-7]. В окремих роботах за умов стрімкого зростання інформаційних потоків широко розглядаються питання ролі управлінської культури керівника, що полягає в умій диференціації завдань та розподілі їх між безпосередніми виконавцями [8].

Мета дослідження. Сформулювати поняття «інформаційна культура організації», з'ясувати необхідність її дослідження, висвітлити різновиди побудови, виділити основні елементи та проаналізувати складники, визначити напрями подальшого дослідження в аспекті формування та розвитку інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу. Накопичення теоретичного і емпіричного матеріалу та розвиток наук інформаційно-комунікативного циклу, висуває необхідність розроблювання но-

вого наукового напрямку дослідження інформаційної культури суб'єктів соціального управління – організацій, установ чи підприємств (далі організацій), як організаційну форму індивідуальної діяльності соціальних спільнот, які виступають головними об'єктами культурної творчості. Сфера ж індивідуальних зусиль окремих працівників, регламентується умовами «входження» їх до складу цих спільнот.

Маючи на увазі культурологічний аспект забезпеченості управління певною інформацією, можна розширити це поняття до визначення сучасних надбань колективної (командної) роботи з інформацією, а отже, досконалого інформаційного забезпечення діяльності організації, тобто здатності її персоналу та керівництва спільно використовувати свої компетентності у розбудові якісних процесів роботи з документованою інформацією відповідно до вимог чинного законодавства, умов розвитку інформаційних систем та впровадження інформаційних технологій, тобто забезпечення найвищого рівня інформаційної культури організації й управління нею.

У разі ототожнення поняття «інформаційна культура організації» з поняттям «культура інформаційного забезпечення управління організацією» слід визначити, що саме має бути забезпечене. Для початку розкриємо зміст терміна «забезпечення», який означає дію, а також, виконання чи зберігання чогось і править за гарантію досконалого здійснення того чи іншого процесу. У разі, коли йдеться про рівень забезпечення досконалого управління організацією, вказуючи на його конкретний якісний аспект, то треба мати на увазі весь комплекс засобів, умов і дій щодо своєчасного та бездоганного інформаційно-документаційного забезпечення реалізації всіх управлінських процесів.

Спробуємо дати визначення поняттю «*інформаційна культура організації*» (ІКО):

– це поєднання наявних компетентностей працівників організації щодо досконалого інформаційного забезпечення управління нею, застосування специфічних технологій, прийомів та способів збирання, опрацювання, передавання, зберігання та захисту інформації, а також їх здібностей і навичок щодо ефективного використання набутого досвіду у забезпеченні

діяльності конкретного суб'єкту управління з верхньої його ланки до нижньої;

– це система знань та умінь, норм та правил з упорядкування управління всіма інформаційними системами організації з метою підвищення якості управління нею, своєчасного забезпечення її керівництва актуальною інформацією, необхідною для виваженого прийняття рішень за умов вдосконалення виробництва, застосування сучасних засобів інформаційної техніки та впровадження новітніх інформаційних систем і технологій.

Інформаційна культура суб'єкту управління, як науковий інтегральний напрям, включає комплекс взаємозв'язаних заходів, методів і засобів (науково-методичного, техніко-економічного, соціального та організаційно-правового характеру) стосовно командної роботи з інформацією, які в змозі забезпечити завдяки реалізації процесів створення та якісного функціонування сучасних інформаційних систем, впровадження документно-інформаційних технологій, тобто досконалої розбудови діяльності апарату управління організації з метою здійснення нею ефективного менеджменту.

При розбудові ІКО не можна вдовольнятися вивченням наукових засад реалізації інформаційних і технологічних процесів забезпечення управління. Фігурують, зокрема, загальнотеоретичні проблеми, які є підґрунтям для вирішення прикладних завдань інформаційного забезпечення управління з точки зору сучасних концепцій менеджменту, соціології, права, інформології, документознавства, лінгвістики, психології, культурології і т. д.

Так, управління організацією реалізується серед людей з уже сформованими ідеалами, традиціями, нормами, правилами, в тому числі звичаями і прийомами роботи з інформацією, інформаційними системами та інформаційними технологіями, всіма наявними інформаційними ресурсами. Співробітництво чи конфронтація працівників організації залежить від їх взаємодії чи, протидії від ступеня їх злиття в один колектив.

У залежності від усталених взаємовідносин в колективі, тобто від наявної організаційної (корпоративної) культури, правил організаційної поведінки, сьогодні можна зустріти й певні різновиди ІКО.

Різновиди ІКО

№ п/п	Назва	Різновиди	Примітка
1	<i>Бюрократична культура</i>	Має місце в організаціях з пірамідальною побудовою, в яких інформація слугує перш за все для централізованого управління і жорсткого контролю за виконанням прийнятих рішень	Менеджери використовують інформацію, щоб керувати підлеглими і впливати на них. Така культура ґрунтується на системі влади, джерелом якої є компетентність
2	<i>Культура особистості</i>	Об'єднує працівників не для вирішення загальних питань, а для можливості вирішення ними особистих цілей	Основу такої організації, як суб'єкту соціального управління, становлять, як правило, творчі особистості
3	<i>Культура взаємодії</i>	Передбачає можливість встановлення взаємної довіри та обміну інформацією, необхідною для вдосконалення бізнес-процесів та підвищення ефективності роботи організації, як суб'єкта управління	Прямий обмін інформацією про можливі зриви і провали в інформаційному забезпеченні управління, що вкрай необхідно для усунення проблем та адаптації до можливих змін
4	<i>Культура досліджень</i>	Відповідає за дослідження тенденцій попиту на інформаційні продукти та послуги, появу конкурентів і передбачення змін в ринковому середовищі, що ґрунтуються на його моніторингу та зборі необхідної інформації	Поділ на "зони" дослідницької культури в підрозділах, пов'язаних зі збором інформації, обслуговуванням клієнтів, з дослідженнями інформаційного ринку та технологічними розробками
5	<i>Правова культура</i>	Наукові засади інформаційно-правової культури такої організації, як суб'єкту управління, можна вивести через традиційні постулати теорії права, інформатики й правової інформатики, що виникли на межі зазначених наук	Визначається як відповідним чином історично сформована та закріплена в нормах права сукупність знань, які відсвічуються в інформації, правомірній діяльності чи поведінці
6	<i>Культура відкритості</i>	Містить відмову від застосування несучасних інформаційних систем і технологій, пошук нових перспектив їх впровадження, а також вивчення умов конкуренції нових ринків та галузей господарства	Менеджер організації не лише передбачає зміни або адаптується до них, він перероблює саму базу конкуренції у самих різних галузях чи напрямках
7	<i>Культура задачі</i>	Зорієнтована, насамперед, на вирішення завдань, реалізацію проектів, надання персоналу можливостей у виборі організаційних форм опрацювання інформації	Результативність діяльності організації визначається високим професіоналізмом співробітників та груповим, «кооперативним», ефектом

Кінцевий результат роботи колективу — створення відповідної інформаційної культури, як складової культури організації, завдяки як впровадженню технічних інновацій так і впливу культури управління його керівника. Як видно з таблиці 1, якщо керівник має бажання створити професійну команду працівників, то кінцевим результатом його управлінської діяльності стають факторні соціально-психологічні ефекти, тобто ті «при-

рости», які можна зафіксувати як духовний продукт закінченої управлінської праці, як новий рівень інформаційної культури суб'єкта управління, як ступінь злиття культури управління, організаційної культури та інформаційної культури організації в єдине ціле.

Причини, в силу яких сучасний менеджер повинен піклуватися про інформаційну культуру своєї організації, подано на рис. 1.

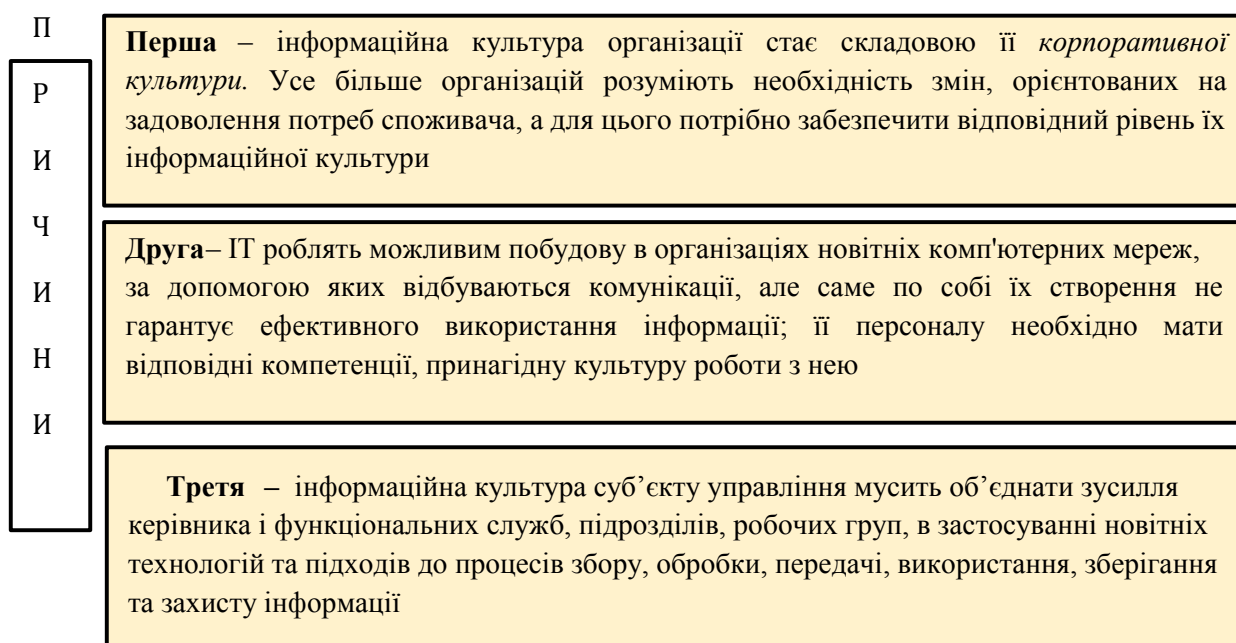

Рис.1. Причини, що спонукають піклуватись про інформаційну культуру організації

На шляху досягнення основної стратегічної мети керівник та працівники організації зустрічаються з вирішенням конкретних специфічних завдань: підбору й аналізу наявної інформації, визначення кінцевої мети, оцінки і відбору альтернативних рішень, врахування особливостей перехідного періоду, контролю і коригування планів. При цьому співробітники повинні виробити спільний підхід до роботи з інформацією – знаходити, аналізувати, обробляти, передавати, консолідувати, використовувати, зберігати та захищати її від несанкціонованого доступу.

Побудова інформаційного суспільства, його сталий розвиток, передбачає нову якість соціального управління, що ґрунтується на ефективному використанні організаціями свого інформаційного потенціалу, застосуванні сучасних інформаційних систем та впровадженні суб'єктами управління сучасних інформаційних систем й використання новітніх інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Основні елементи ІКО показано на рис.2.

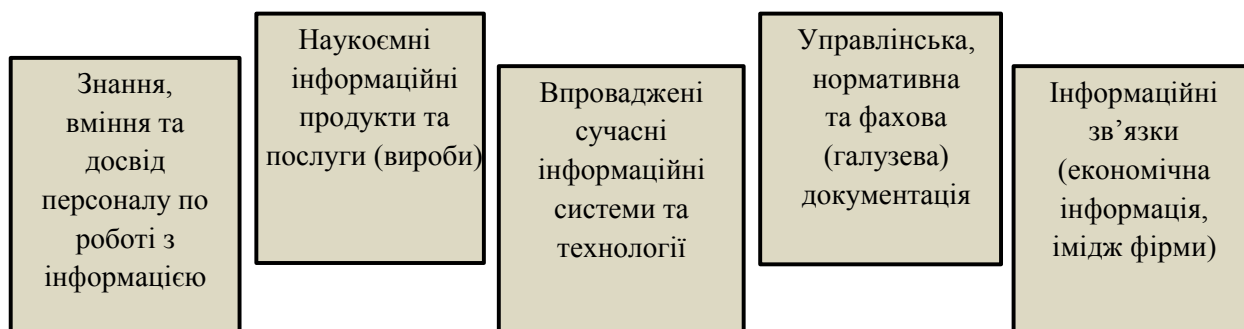

Рис.2. Основні елементи ІКО

Рівень інформаційної культури суб'єкта управління, як вже зазначалось, залежить від якості та достовірності отриманої інформації, досконалості організування пошуку, відбору, оцінки та оперативності роботи з інформацією, її опрацювання, збереження і використання, захисту від несанкціонованого доступу, чіткої постановки роботи складових інформаційної системи та управління ними, тобто від стану інформаційного забезпечення діяльності цієї організації та впровадження в ній інформаційних технологій.

Якщо декларується забезпечення організованості суб'єкта управління, упорядкованості взаємодії, цілісності функціонування його складових компонентів, то під забезпеченням слід розуміти досконалу організаційно-

правову базу та технологію роботи з інформацією, відповідну побудову і структуру підрозділів організації, діяльність фахівців та її керівника щодо управління ними. Якщо в організації відсутній належний інформаційний потенціал, то в результаті, погіршується і саме управління, що свідчить також про низький рівень інформаційної культури суб'єкта управління.

Саме стан інформаційно-технологічного забезпечення управління організацією, як показник ефективності та якості управлінської діяльності, є своєрідною цінністю, що відображує відповідний рівень інформаційної культури суб'єкта управління, складники якої зведено у таблицю 2.

Таблиця 2.

Складники ІКО

№	Назва складника	Компетенції: здатності, знання, уміння, навички
1	Культура документування інформації	Знання і дотримання вимог щодо підготовки тексту документу (мовленнєва культура)
		Уміння уніфікувати документовану інформацію
		Знання нормативної бази створення та оформлення документів (дотримання чинних правил та інструкцій)
		Здатність забезпечувати юридичну грамотність документів
		Знання державних та міжнародних стандартів з керування документацією та термінологічних стандартів діловодства
		Навички бездоганно створювати е- документовану інформацію
2	Культура аналітико-синтетичного опрацювання інформації	Уміння здійснювати інформаційний пошук
		Здатність створювати електронні бази даних
		Знання можливостей інформаційно-пошукових систем, новітніх методик пошуку інформації
		Навички структурування документованої інформації (аспектація, композиціонування та рубрикація)
		Уміння реферувати інформацію та складати анотації
		Здатність готувати оглядову та аналітичну інформацію

3	Культура керування рухом документованої інформації	Здатність долучати інформацію до документно-інформаційних систем, управляти нею
		Знання та навички щодо проведення збору даних, моделювання документно-інформаційних систем і їх ресурсів
		Спроможність зберігати інформацію та швидко її знаходити
		Уміння захищати інформацію від несанкціонованого доступу
4	Техніко-технологічна культура	Здатність застосовувати прикладне програмне забезпечення для вирішення управлінських завдань на основі поєднання інтелектуальних здібностей людини з функціональними можливостями інформаційних систем
		Спроможність застосовувати технології та процедури аналітико-синтетичного опрацювання релевантної інформації
		Уміння впроваджувати новітні інформаційні технології
5	Праводілова інформаційна культура	Знання законодавчих актів в галузі інформації
		Знання правових актів із документування та обігу інформації
		Знання нормативних актів, положень та інструкцій
		Забезпечення юридичної грамотності документів
6	Культура управління інформаційним забезпеченням	Системний кругозір та конкретно-професійні знання
		Компетентність та професійна творчість
		Вміння узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням і використанням (культура мислення)

Кожен з перелічених складників ІКО є невіддільним від інших, актуальним і потребує окремого розгляду та докладного роз'яснення. Зазначені складники є об'єктами дослідження інформаційної культури організації, але ними вона не обмежується, оскільки досліджує подібні процеси, пов'язані зі створенням та обігом в установі також спеціальних видів фахової документованої інформації (фінансової, праводілової, господарської, зовнішньоекономічної, кадрової та ін.) поза межами роботи з управлінською документацією.

ІКО мусить бути спрямована на створення й підтримку такого стану інформаційних ресурсів і пов'язаних із ними засобів та інформаційних систем, який би гарантував якісне і безперебійне забезпечення апарату управління організації актуальною інформацією та необхідний рівень її захищеності від незаконного втручання, розкриття чи розголошення. Вона повинна бути спрямована на те, щоб кожному документу, який характеризується сукупністю структурованих даних, було створене ефективно просування, обробка, зберігання та захист, що буде слугувати надійним гарантом підвищення ефективності менеджменту.

Дослідження інформаційної культури суб'єкту управління має включати такі напрями:

– визначення ролі і місця інформаційного забезпечення та сучасних інформаційних технологій у системі взаємодії соціально-виробничих відносин, що склалися в системно-діяльнісному процесі управління організацією;

– аналіз розвитку інформаційного забезпечення управління у нерозривному зв'язку з розвитком інформаційного менеджменту, вдосконаленням технологічних засобів реалізації документно-інформаційних процесів, впровадженням найбільш раціональних методів роботи з документованою інформацією в суб'єктах управління;

– вивчення підходів і методів суспільно-економічної оцінки інформаційних ресурсів, забезпечення їх збереженості, впливу економічних чинників на процеси впровадження інноваційних інформаційних систем і технологій за сучасних умов;

– формування теоретичних засад побудови досконалого інформаційного забезпечення менеджменту, встановлення єдиних уніфікованих правил і методів опрацювання інформації в організаціях незалежно від їх відомчого підпорядкування;

– аналіз мотивації працівників у створенні якісного інформаційно-документаційного забезпечення управління організацією, її

сталого розвитку, здійснення моніторингу і контролю за дотриманням чинних правил, норм та стандартів.

Велике значення для ІКО має також визначення ролі і місця її керівника у процесі реалізації завдань інформаційного забезпечення управління, його відповідальності за досконалість цього процесу, набір, розстановку, підготовку й перепідготовку кадрів, тобто його культура управління, включаючи його особисту інформаційну культуру.

Підводячи підсумки проведеного дослідження, можна зробити висновок:

1. Усебічний аналіз наукових праць дає підставу стверджувати, що інформаційна культура є значною теоретичною основою перебудови свідомості особи, спільнот, світового співтовариства в умовах формування сучасного етапу інформаційного суспільства.

2. У сучасних наукових дослідженнях в основному розглядається інформаційна культура особистості, суспільства, разом з тим вкрай мало робіт, присвячених побудові інформаційної культури різних груп та спільнот. Започаткована спроба аналізу інформаційної культури організації, як суб'єкту соціального управління, показала можливість і необхідність визначити сутність зазначеного поняття, розкрити причини її розбудови, розглянути різновиди.

3. Актуальність розгляду інформаційної культури організації, як продукту сукупної діяльності її персоналу й головного об'єкту

культурної творчості, продиктована необхідністю систематизації накопиченого знання з даного предмету в рамках інформаційного і культурологічного підходів, аналізу її елементів та складників, визначення напрямів дослідження в аспекті формування інформаційного суспільства.

4. Вивчення складників інформаційної культури організації, починаючи з культури документування, пошуку, відбору, оцінки релевантної інформації, забезпечення якості передання документованої інформації, вмінь застосовувати сучасні технології та процедури аналітико-синтетичного опрацювання інформації, її зберігання та захисту показало, що у вітчизняній науковій літературі ще не достатньо розроблені ці питання, що може стати предметом вивчення нашого подальшого дослідження.

4. Побудова відповідної інформаційної культури суб'єкту управління важлива як для його членів, так і для вироблення керівником організації єдиної стратегії управління, вона мусить стати запорукою ефективної та успішної діяльності організації, як частки її корпоративної культури та культури інформаційного суспільства у цілому. Чим вище рівень інформаційної культури організації, як соціальної спільноти та головного об'єкту сукупної культурної творчості персоналу, тим вище її імідж та конкурентоздатність.

Список використаних джерел

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Пер. с англ. 2-е изд., испр. и доп. Москва : Academia, 2004. 788 с.
2. Маклюэн М., Фиоре К. Война и мир в глобальной деревне / Пер. с англ. Москва : АСТ; Астрель, 2012. 219 с.
3. Тоффлер Э. Третья волна. Москва : Изд-во АСТ, 1999. 776 с.
4. Иноземцев В.Л. Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы. Москва : Логос, 2000. 330 с.
5. Трач Ю.В. Нові інформаційні технології та інформаційна культура у глобалізованому світі. Культура України. 2016. Вип. 52. С.112-117.
6. Уреул А.Д., Бабурин С.Н. Политика устойчивого развития и государственно-правовой процесс. Москва : Инфра-М, 2010. 560 с.
7. Чередник Л. А. Інформаційна культура як складник загальної культури особистості: Мат-ли ІХ Міжнар. конференції інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології ХХІ століття Одеса, 8-9 вересня 2016 року. С. 364-370.
8. Герчанівська П.Е. Культура управління: навч. посібник. ЮЦ Вид. «Політехніка». Київ, 2005. 152 с.

References

1. Bell, D. (2004). Coming post-industrial society. Experience of social prognostication Trudged. with an end, there is a 2nd publ. M.: Academia [in Russian].
2. Maklyuen, M., Fiore, K. (2012). War and peace in the global village Trans. from English. M.: ACT; Astrel' [in Russian].
3. Toffler, E. (1999). The Third Wave. M. Publishing house: ACT [in Russian].
4. Inozemtsev, V. (2000). Modern post-industrial society: nature, contradictions, perspectives. M.: Logos [in Russian].
5. Trach, Y. (2016). New Information Technologies and Information Culture in a Globalized World. – Culture of Ukraine. 52,112-117 [in Ukrainian].
6. Ursul. A. (2010). The policy of sustainable development and the state-legal process S.N. Baburin – M.: Infa-M [in Russian].
7. Tcherednic, L. (2016). Information culture as a component of the general culture of the personality: Conferences informational education and professional-communicative technologies of the XXI century Odesa, September 8-9, 364-370 [in Ukrainian].
8. Gertshanivska, P. (2005). Management culture: teach. Manual: IOTs View. «Polytechnic». Kiev [in Ukrainian].